

**CittA test
'Wandeling
van het Jaar'
in Hobokense
Polder**

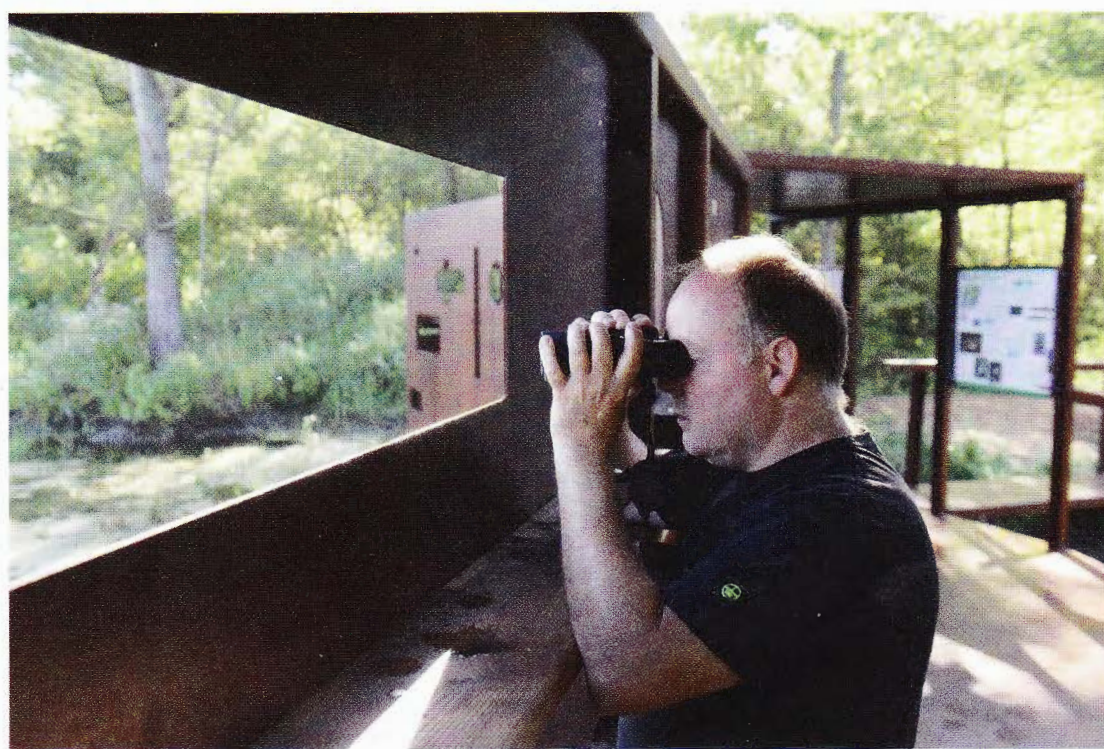

Verborgen PARELS

Vaag van gehoord, misschien wel met naam enigszins bekend. Maar niet meer dan dat. Ze zijn er in overvloed: de voor de grote massa verborgen parels van de stad. Vandaar deze reeks.

Groen paradijs aan de Schelde

Links:
vlinderpad.
Rechts:
Broekskot.

Feest in het dorp van Nello & Patrasche. De Hobokense Polder is door de provincie uitgeroepen tot 'Wandeling van het Jaar'. Tot groot jolijt van Natuurpunt dat waakt over het groene paradijs aan de Schelde. "Een plaats op de shortlist was al de max, maar de overwinning maakt de euforie compleet", zegt Danny Jonckheere, voorzitter van de lokale werkgroep. *CittA* neemt u mee op sleeptouw door deze groene verborgen parel in de rand van Antwerpen.

Tekst: Peter Briers ● Foto's: Jan Van der Perre

onderdagavond, vijf uur. De avondzon werpt een warme gloed over een van de vier toegangswegen naar het kloppende hart van de Hobokense Polder. Het natuurgebied viert zijn overwinning nu nog in stilte, zonder sloganese verwijzingen naar de wedstrijd waarin het vier andere wandelingen uit onze provincie achter zich liet. Binnenkort schreeuwen nieuwe informatieborden het wel van de daken: 'Hier start de mooiste wandeling van Antwerpen.'

Om het terrein stapvoets te verkennen, hebben we afgesproken met Danny Jonckheere, de motor achter de Werkgroep Hobokense Polder. De vzw vaart onder de vlag van Natuurpunt en ontfermt zich over 160 van het 170 hectare grote gebied. "Vorig jaar hebben we met Woonhaven een contract afgesloten. Dat maakt onze werkgroep tot de beheerder van dit beschermde reservaat", legt Danny uit. "Het is onze werkgroep die beslist welke richting het hier zal uitgaan."

Onze richting is al bekend: het AS-Adventurepad, genoemd naar de gelijknamige hoofdsponsor en goed voor 7,5 km kuierplezier. Een opvallende wegel aan de Schroeilaan leidt wandelaars via een kronkelpad naar de start van het traject: het populierenbos. "Het voorste deel is het enige stuk dat nog te-

recht 'polder' genoemd kan worden. De rest werd in de jaren zestig en zeventig opgehoogd met zand dat afkomstig was van de aanleg van de Antwerpse Ring en het graven van de Kennedytunnel. We hebben de naam Polder behouden, maar het landschap is drastisch veranderd."

Nieuwe Belgen

Het populierenbos lijkt in volle bloei, al is dat maar schijn. "Dit is wat wij 'nieuwe natuur' noemen, een zone waarin de natuur alle menselijke activiteiten overneemt. De populieren werden aangeplant en zijn intussen kaprijp. Omdat wij ze laten staan, sterven ze langzaam uit. Hun plaats wordt spontaan ingenomen door eiken, vlieren en elzen. Zo ontstaat een natuurlijk bos."

De Hobokenaar beschouwt het poldergebied als zijn achtertuin, voor Antwerpenaars is het een recreatiedomein op wandelafstand. "Voor sinjoren staat dit gebied gelijk aan genieten. Paardrijden, picknicken of fietsen: alles is mogelijk. Af en toe spelen wij de rol van *champetter*. Met veel loslopende honden en bezoekers die geen grenzen kennen, is dat helaas nodig."

Het maaien van de graslanden en het onderhoud van de wandelpaden zijn maar een greep uit het takenpakket van de werkgroep. "We hebben genoeg werk voor minstens vijf voltijdse werknemers, maar het zijn uiteindelijk een twintigtal vrijwilligers die

Het domein wordt onderhouden door een twintigtal vrijwilligers die assistentie krijgen van onder anderen nieuwe Belgen en schoolkinderen.

de klus klaren. Ze krijgen assistentie van scholen, mensen uit het gevangeniswezen en nieuwe Belgen die via vrijwilligerswerk onze taal willen leren. Die samenwerking is niet altijd even makkelijk, maar wel prettig.”

De acties van de vrijwilligers zaaien nu en dan verdeeldheid, beseft Jonckheere. “De meeste wandelpaden zijn verhard, andere zijn na regenweer minder toegankelijk. Minder interessante paden worden afgesloten. Mensen die uitgerekend via die weg hun hond uitlaten, reageren dan verbitterd. Ik kan het niet genoeg benadrukken: alles wat hier gebeurt, heeft zijn reden. We doen het om de Polder te verbeteren, niet om wandelaars te plagen.”

Broekskot

Via een lange strook van Japanse duizendknoop bereiken we het moerasgebied. Dat klinkt avontuurlijker dan het in werkelijkheid is. “In het achtergelaten zand zit ondoordringbare klei, waardoor het water aan de oppervlakte plassen en moerassen vormt. Voor alle duidelijkheid: je hebt geen begeleiding nodig om hier te wandelen. Niettemin blijft het voor sommige mensen een onbekend gebied. Met nieuwe wandelplannetjes proberen we twijfelaars over de streep te halen.”

Reden tot klagen heeft vzw Natuurpunt niet. Jaarlijks doen zo’n duizend mensen een beroep op erkende natuurgidsen voor lokale excursies. “De educatie-

ve waarde van de wandelingen is toegenomen dankzij informatieborden die bezoekers duidelijk maken wat ze tijdens hun tocht kunnen tegenkomen. En vergeet de smartphone niet. Nieuwe apps maken het makkelijk om via een foto van een gespot dier onmiddellijk te achterhalen over welk dier het gaat.”

Achter het hoge struikgewas doemt een ijzeren constructie op. Het is de eerste van drie kijkhutten die in de Hobokense Polder staan opgesteld. “Dit is een voorbeeld van hoe de nabijheid van een stad ook nadelig kan zijn”, zucht Danny. “Een stad brengt hangjongeren met zich mee. Door hun aanwezigheid is de vorige kijkhut uitgebrand. Joints en theelichtjes, weet je wel. De nieuwe hut, het Broekskot, is van cortenstaal, die is gemaakt voor het leven.”

Het Broekskot is aangepast aan de noden van deze tijd, met meer kijkgaten op tactische hoogte. “Vanop deze locatie kan een recordaantal vogelaars het reservaat bestuderen. We hebben hoge gaten voor volwassenen, lage gaten voor kinderen en speciale openingen voor fotografen. Dit is trouwens de periode bij uitstek, want in oktober start de vogeltrek.”

“Tijdens de vorige winter kreeg de polder bezoek van een groep zwanen. Verder

passeren hier ook visarenden, blauwe reigers,

Vogelaars komen in het gebied ruimschoots aan hun trekken. Hier leven ijsvogels, zwanen, reigers, lepelaars...

“Dit stukje natuur is nog maar veertig jaar oud. Geloof me, het beste moet nog komen”

zilverreigers en lepelaars. Tijdens hun trek naar het zuiden volgen die de rivieren, en dus ook de Schelde. Dit mooie stukje onge-rept groen is voor hen een ideale rustplaats.” Dierenspotters weten het al langer dan vandaag: in de Polder ruist er altijd wat door het struikgewas. “Steenmarters, vossen en zelfs reeën, om maar enkele voorbeelden te noemen. Die kamperen wel in zones die voor niemand toegankelijk zijn. Zij hebben rust nodig, en die gunnen we hen.” Een verloren gewaande tak op het water of een overwoekerd stukje moeras: elk detail is van strategisch belang. “De takken op het water liggen er op vraag van onze fotografen”, illustreert Danny. “Op die manier kunnen ze de vogels optimaal in beeld brengen. Hoor je trouwens dat gepiep? Dat is de ijsvogel. Je hoort hem sneller dan dat je hem kan zien.” De blauwe viseter is lang niet de enige vogelsoort die zich thuisvoelt in het Hobokense groen. “Tweejaarlijks worden alle zeldzame soorten geïnventariseerd. We zijn nu al zeker van de aanwezigheid van een honderdtal zeldzame exemplaren.”

Romantici

Ook de flora doet het uitstekend, al is daar in deze periode van het jaar minder van te merken. “Dit is het orchideeënveld”, zegt Danny. “Of beter: was. In het voorjaar stonden hier honderden keverorchissen en bosorchissen. In het voorjaar keren die terug. Hun comeback gaat meestal gepaard met het geluid van kwakende kikkers. Je gelooft niet wat je hoort.” Romantici, ornithologen of floristen, ze komen hier allemaal aan hun trekken. “De romantici vallen het hele jaar door in de prijzen. Wie houdt van amfibieën passeert best in maart of april. Voor wie gek is op bloemen en vlinders, blijven de zomermaanden de ultieme periode.” De laatste weken zijn ze met veel, de dagjestoeristen. Pure nieuwsgierigheid, weet Jonckheere. “Iedereen wil weten hoe mooi de ‘Wandeling van het Jaar’ werkelijk is. Waarom de Polder gewonnen heeft? We hebben een grote achterban, dat speelt mee. We sprongen hoe dan ook een gat in de lucht toen we op de eerste plaats eindigden. Het effect was en is trouwens nog altijd zichtbaar. De wandelplannetjes vliegen de deur uit.” Halfweg het AS-Adventurepad slingert een vlonderpad rakelings langs struiken en bomen. “Dit was vroeger één grote modderpoel. Daarom hebben we een houten pad aangelegd. Tijdens de winter staat

deze zone onder water. Na de winter zakt het water weg en ontstaat er een eldorado van kikkers, vissen en libellen.”

We zetten koers naar het begrazingsraster, dat bewoond wordt door een kudde koeien. “Om tijdens de winterperiode voedselschaarste te vermijden, hebben we gekozen voor een solide groep van zestien koeien. Vroeger zaten in dit gebied ook paarden, maar die zijn er door omstandigheden niet meer. Binnenkort beslissen we of we opnieuw paarden naar het raster zullen halen of niet.” Een doordacht wandelpadennet gidst bezoekers foutloos door het groen, maar met een oppervlakte van 32 hectare blijft verdwalen een koud kunstje. “Ieder jaar lopen hier mensen verloren”, geeft Danny toe. “Lang geleden raakte een demente vrouw vermist. Ze heeft hier vier dagen rondgedwaald.” Natuurpunt heeft ook daar wat op gevonden. “We hebben op alle veepoortjes bouten aangebracht. Raakt iemand de weg kwijt en wordt mijn hulp ingeschakeld, dan peil ik naar het aantal bouten. Die info volstaat om verdwaalde wandelaars weer op het juiste spoor te zetten.”

Verliefd

Het laatste poortje navigeert wandelaars naar de oever van de Schelde. Links en rechts hebben verliefde tienerstelletjes plaatsgenomen op de banken die de stad liet aanrukken. “Een glaasje wijn, goed gezelschap en genieten maar. In de Hobokense Polder kan het allemaal.” Na anderhalve kilometer duikt het Scheldepad opnieuw het reservaat in. Jonckheere heeft nog een laatste verrassing in petto: het openluchtklasje waarmee de vzw jongeren zin in natuur wil bijbrengen. “Voedertaartjes en nestkastjes maken, braakballen pluizen of kikkers overzetten: als scholen het willen, kunnen ze het ter plaatse doen. We stellen gratis ontdekkingskits ter beschikking.” Dat we van Hobokense Polder het laatste nog niet gezien hebben, bezweert Danny als het eindpunt in zicht komt. “De biodiversiteit zal nog verder toenemen, net als het aantal bomen, wandelpaden en dieren. Dit stukje natuur is nog maar veertig jaar oud. Geloof me, het beste moet nog komen.” ■

Boven:
Natuurlijkhebers steken hun hoofd door enkele kijkgaten van het Broekskot.

Links:
In het domein leeft ook een kudde van zestien koeien.

INFO:
Danny Jonckheere
0478-33.24.27
www.hobokense-
polder.be